

PORTFOLIO

Krasimira Ivanova

MR22ps

Mööblirestauraator tase 4

Juhendaja: Sven Aunaste

SISUKORD

1. Tutvustus	3
2. Juugend leentool - LÕPUTÖÖ.....	4
3. Puidu töötlemine	12
3.1. Tappimine	12
3.2. Puidu käsitsi töötlemine (kauss)	13
3.3. Puidu masintöötlemine (silumisklots)	14
3.4. Proteesimine, plommimine ja väiksemad puiduparandused	14
3.5. Treimine.....	15
3.6. Spoonimine ja spooniparandused.....	16
3.7. Uute detailide tegemine	20
4. Puitpindade viimistlemine	22
4.1. Peitsviimistlus	22
4.2. Šellakviimistlus	22
4.3. Vahaviimistlus.....	23
4.4. Poolpoleer	24
4.5. Muldvärv	24
4.6. Õlivärv	25
5. Polsterdamine.....	27
5.1. Kõva polster	27
5.2 Poolpehme polster	28
5.3 Vedrupolster	29
6. Õmblemine	31
7. Tehtud tööd (enne ja pärast)	33
8. Materjalide ja töövahendite tarnijad	37
9. Restaureeritud mööbli transportimine.....	38
10. Hinnakalkulatsiooni näidis	39

1. Tutvustus

Saame tuttavaks – mina olen Krasimira Ivanova, lühidalt Mira

Pärit olen Bulgaariast ja elan Eestis juba 15 aastat. Päritolen käsitöömeistrite perest: mu tädi oli õmbleja, vanaisa tisler ja vanavanaisa töllameister. Lapsena olen istunud tundide kaupa ja vaadelnud nende töötamist, ning imetlenud loomiskirge. See on jätnud mulle väga hea tunde, ning olen sellest ajast peale soovinud ka ise oma kätega midagi imelist luua.

Olen pikalt olnud tegev oma riietebrändiga: Mirai Design House

Mõned aastad tagasi otsustasime, koos elukaaslasega, kolida maale. Selle tegimegi teoks. Koos talu ostuga saime ka hulgaliselt vana mööblit.

Lapsepõlve unistus ärkas taas ellu. Otsustasin selle teemaga põhjalikult tegelema hakata, milleks asusingi restauraatori ametit õppima Tallinna Ehituskoolis. Hiljuti valmis mul talus ka päris oma töökoda.

Õppimisprotsess tekitas minus ka tahtmise jätkata õpinguid pehme mööbli valmistaja erialal (Tallinna Ehituskoolis), järgmisel õppeaastal.

Tulevikus planeerin asutada oma ettevõtte osühingu vormis, pakkudes restaureerimisteenust. Soovin et sellest saaks minu elatusallikas.

Selles portfoolios esitlen oma töid kooliõpingute kaheaastasest perioodist.

2. Juugend leentool - LÕPUTÖÖ

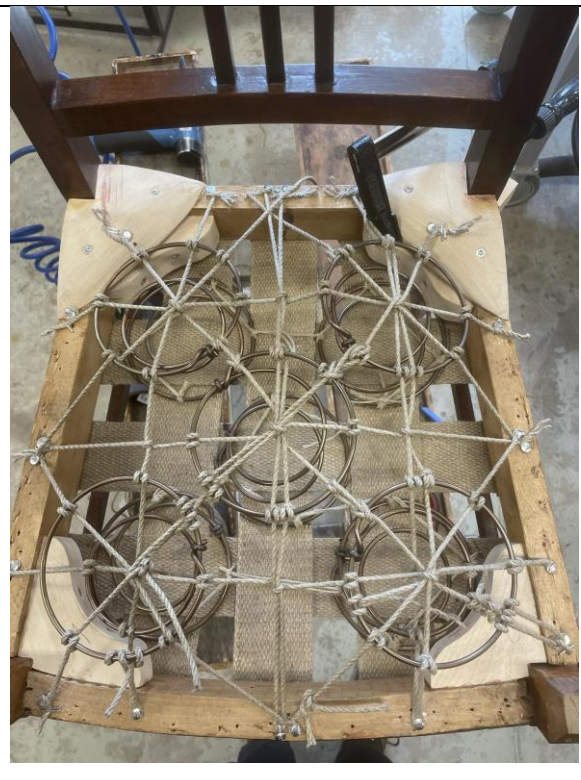
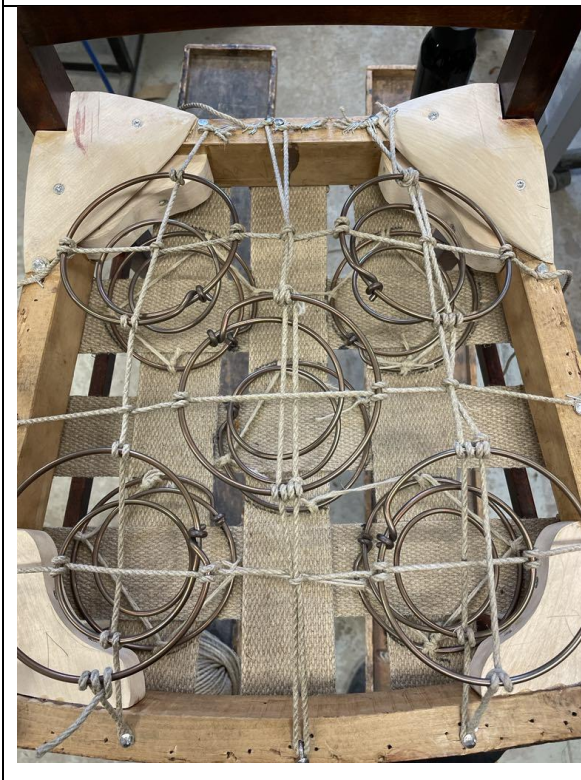
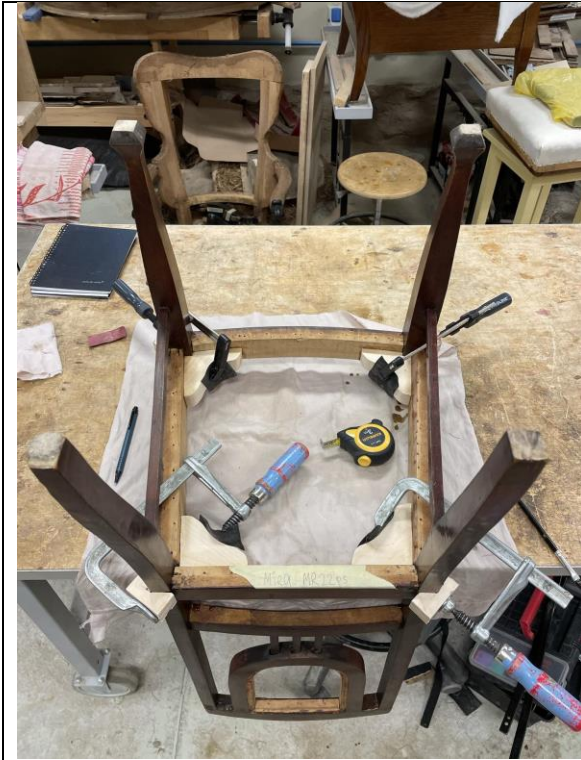
Tool on pärit ajastust 1910-1930

Toolsi mõõtmed: kõrgus 880, laius 420, sügavus 430, istme kõrgus 450

Endised omanikud: Arvo Raasuke, Ants Herodes, päraegune omanik: Krasimira Ivanova

Kase puust juugend stiili tooliraam, polster puudus täielikult. Tool on pärit ajastust 1910-1930. Varasemalt oli tooli parandatud naelte ja kruvidega, mille augud olid veel nähtavad, pahteldatud osaliselt. Tooli oli liimitud pva-liimiga. Raam oli üleni peitsitud punaka mahagoni-rubiini tooni. Tooli raam oli terve ja jäik. Puudus täielikult polster, nii istmelt kui seljatoelt. Raamil polnud tugevduseks nurgaklotse ega ka polstriklotse. Kokkuvõtteks: tool oli kasutuskõlbmatu, puudus polster, raam oli heas seisukorras

Raam oli stabiilne, tooli lahti ei võtnud. Raam oli üsna määrdunud. Puhastasin terve tooli piiritusega, kuni mustus ja kõik plekid olid kadunud. Puhastasin seljatoe vana polstri piirkonna, lihvisin seljatoe tagumise osa P120 lihvpaberiga. Raamis olevad praod täitsin kasespooniga. Vanad naelte ja kruvide augud täitsin, pahteldasin pahtli-puidutolmu seguga.

Raami seljatoel kaarja osa all olevad kolm peenemat puit-detaili ei olnud paralleelsed. Aurutajaga sulatasin neid hoidva liimi lahti. Pitskruvidega fikseerisin detailid õigesse asendisse. Täitsin täiendavalt kondiliimiga ja lasin kuivada.

Kuna tool ei seisnud stabiilselt siis lihvisin kolme jalga veidi lühemaks. See ei andud soovitud tulemust. Seejärel liimisin ühe paksema kasespooni kihi kondiliimiga ühe jala alla. See lahendas probleemi.

Valmistasin tooli raami sisenurkadesse kasepuust tugevdusklotsid. Tegin papist šabloon, mille järgi tegin 4 klotsi, nii et puukiud jookseks diagonaalis, mis annab täiendava tugevuse. Valmistasin polsterdusklotsid istme ja raami seljatoe sisenurkadesse. Kasepuust klotsidele andsin õige kuju lihvimismasinaga. Liimisin need elemendid raami külge kondiliimiga. Liimisin valmistatud detailid (tugevdusklotsid 4tk ja polsterdusklotsid 2tk) kondiliimiga raami külge. Lisaks kinnitasin kõik need klotsid veel ka kruvidega.

Puhastasin kogu raami terasvilla 0000 ja piiritusega. Vana viimistlus jäi toolile, seda ei eemaldatud. Kohad kus olid olnud kruvid täitsin puidutolmu ja sideainega. Kuna tool oli punakas, peitsisin peitsiseguga (mahagon 63, kastan 74 ja kollane 53) ja katsin rubiinšellakiga. Peale seda avastasid et mõned kohad ei olnud ühtlase tooniga. Ilmusid välja piirituspeitsiga töödeldud piirkonnad, ilmselt eelmistest restaureerimistest. Proovisin neid kohti töödelda lihvimisega P180 ja P240 lihvpaberiga. Peitsisin uuesti mahagon 63 ga ja katsin ka šellak rubiiniga. Tundus et õnnestus. Kui šellak ära kuivas siis tulid ikkagi need mustad

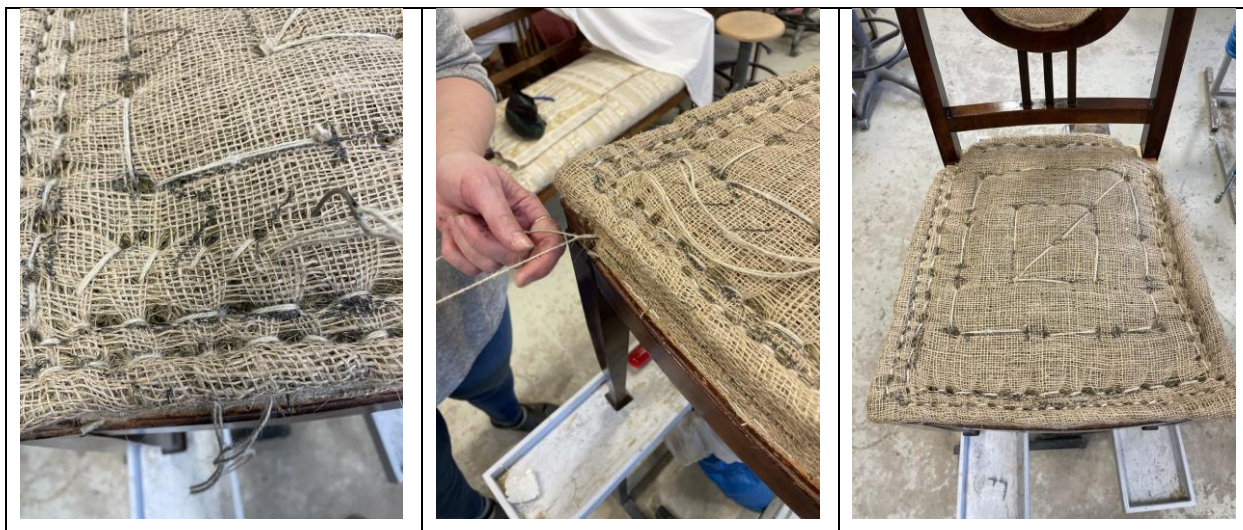
plekid välja. Piirituspeits, mis oli kasutatud viimasel restaureerimisel, oli ilmselt uu sisse imunud.

Kuid nii mina kui õpetaja polnud rahul. Koos õetaja Sven Aunastega otsustasime, et eemaldan nendelt kohtadelt kogu viimistluskihi, kuni puiduni välja, kaaplehega puhastades.

Nüüd alustasin viimistlemist algusest. Segasin kokku väga väikses segu neljast Herdinsi peitsist (kastan 74, kollane 53, oranž 55 ja pruun 72). Alustasin veega lahjendatud kollase 53 peitsiga. Teistest tegin segu, lisades veidi vett. Lihtsam on saada õige tooni, kui liikuda heledamast tumeda poole. Viimaseks kasutasin peitsi moepruun 71. Peale peitsi kuivamist kasutasin šellak oranži. Seda kandsin toolile pintsliga paksu kihina, sest oli vaja saavutada sarnane kõrgus teise viimistluskihiga. Saavutades sama kõrguse lihvisin kergelt lihvpaberiga P320. Peale seda kandsin 5 kihti šellak tervele toolile, et saavuta ühtlast tooni terve toolijala ulatuses lapiga. Lõpuks, peale kuivamist, vahatasin terve tooliraami.

Polsterdusööde järjekord:

1. Paigaldasin sadulavööd, tehes seda klambritega nr 8. Keerasin otsad sisse ja naelutasin naeltega, 5 naela iga sadulavöö otsa peale.
2. Õmblesin viis 4-keeruga vedru rihmade peale. õhukese polsterdamise(tamsa) nööriaga. Iga vedru kohta 4 õmblust.
3. Vedrude sidumine:
4. Tugev riie (kotiriie) kinnitatakse raamile klambritega.
5. Vedrude õmblemine kotiriide külge.
6. Tihiniidid e. aasade tegemine meriheina jaoks.
7. Meriheina paigaldamine/täitmine, suunaga seest väljapoole.
8. Kotiriide pingule tõmbamine naelte taha.
9. Istumine, kihtide ühtlustamine.

10. Pika nõelaga kogu polstri läbiõmblemine.
11. Servade ühtlustamine ja klambritega kinnitamine.
12. Kandi õmblemine kalasabapistes topelt niidiga (1 taga äär, 2 küljed, 3 esi äär).
13. Tihiniitide õmblemine tamsanööriga.
14. Hein ja hall vatt, ühtlustasin täiendavalt heinaga mõned kohad polstril.
15. Mitkal pingutamise, kinnitamise klambritega

16. Seljatoe polstri paigaldamine: Eestpoolt hakkasin kinnitama kotiriiet klambritega, kuid selle käigus mõranes rammi siseäär. Eemaldas sellest vanad naelad (3tk). Liimisin

kondiliimiga detaili kinni tagasi, fikseerides pitskruvidega. Peale kuivamist panin lisaks 3 uut peenikest naela. Nüüd panin riide uuesti lõplikult paika.

Eestpoolt panin tugeva kotiriide klambritega. Seljatoe polstri keskosa panin vati tükke täis ja lisaks ühtlustasin pealt veel kihi vatiga. Kujundas selle kumeraks padjalaadseks. Sellele paigaldasin mitakali, klambritega.

Tagant kinnitasin paksu papi väheste klambritega.

17. Lõikasin tervele toolile kanga ja paigaldasin selle klambritega istmele ja siis seljatoe padjale. Väljalõigatud viimistluskanga tüki paigaldasin tooli seljatagusele, klambritega.
18. Klambrite peale polstri äärtel liimisin ilupaela momentliimiga.

Tool on valmis.

Ese on valmis ja pakitud transportiks. Kasutatud on valget puuvillast riidet, jalaotsad on mähitud pehmesse vatiinitükkide jääkidesse ehk tehtud kaitsesokid.

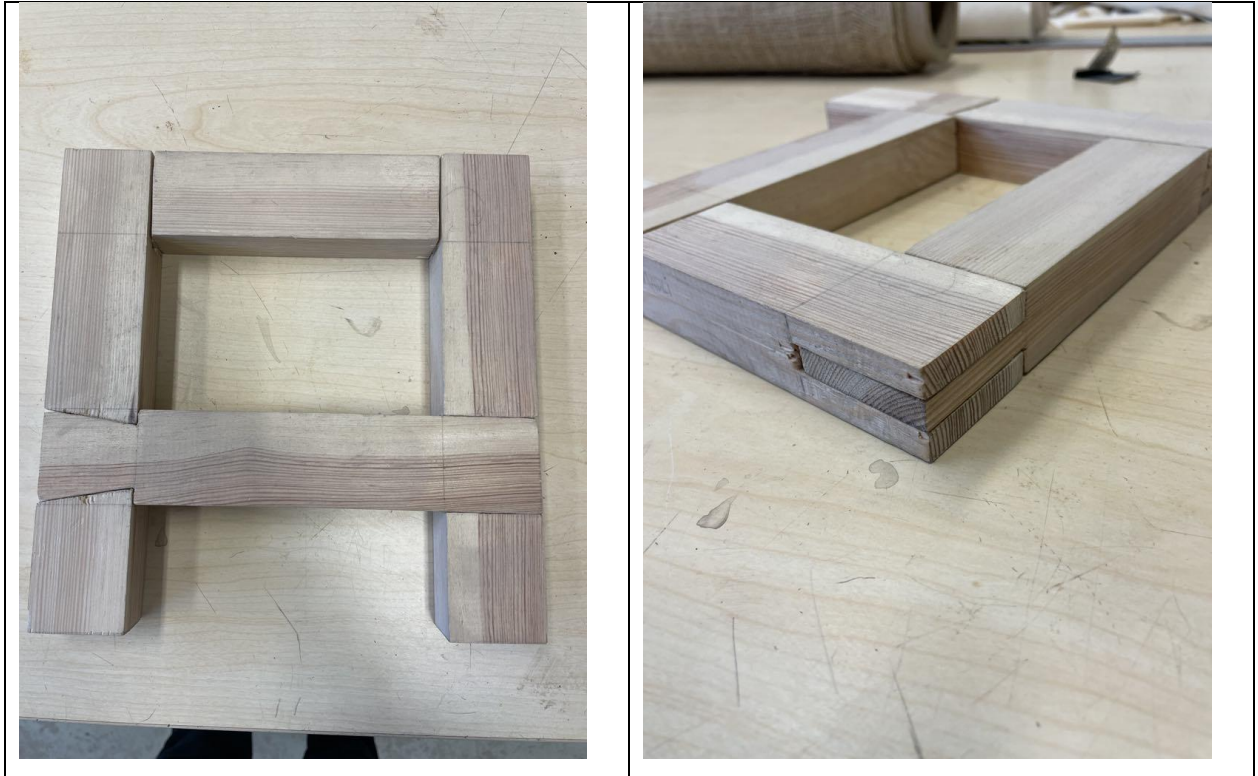

Viimane pilt on minu jaoks ikooniline: peale viimistlemist toolile ilmunud süda tänab mind talle uue elu andmise eest. Ka mina olen toolile tänulik! Tunded on vastastikused.

3. Puidu töötlemine

3.1. Tappimine

Erinevate tappidega raam:

3.2. Puidu käsitsi töötlemine (kauss)

Kaseklotsist valmistatud kauss.

Käsitsi erinevate peitlitega valmistatud rosett.

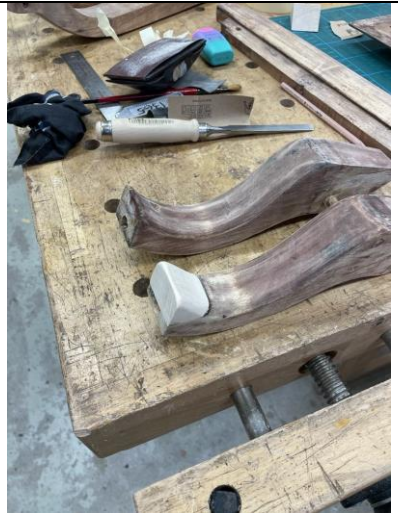
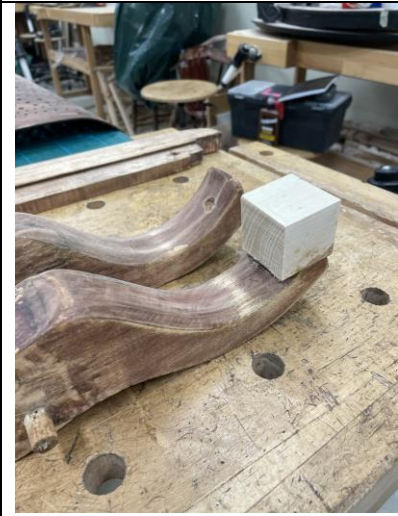
3.3. Puidu masintöötlemine (silumisklots)

3.4. Proteesimine, plommimine ja väiksemad puiduparandused

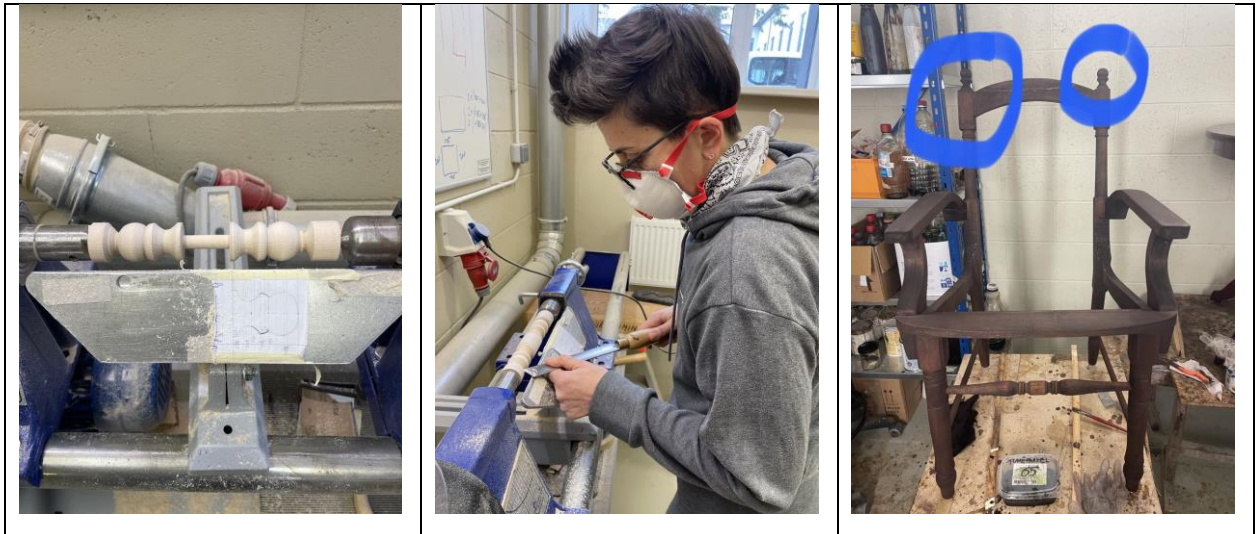
Luterma ühest tükist istme-seljatoega tugitool nr 1007 (1886.a.)

Tool oli kasutuskõlbmatu. Tehtud on mitmeid eri puiduparandusi. Kõik plommid on kasepuust, nii nagu tool isegi. Detailid on liimitud kondiliimiga.

3.5. Treimine

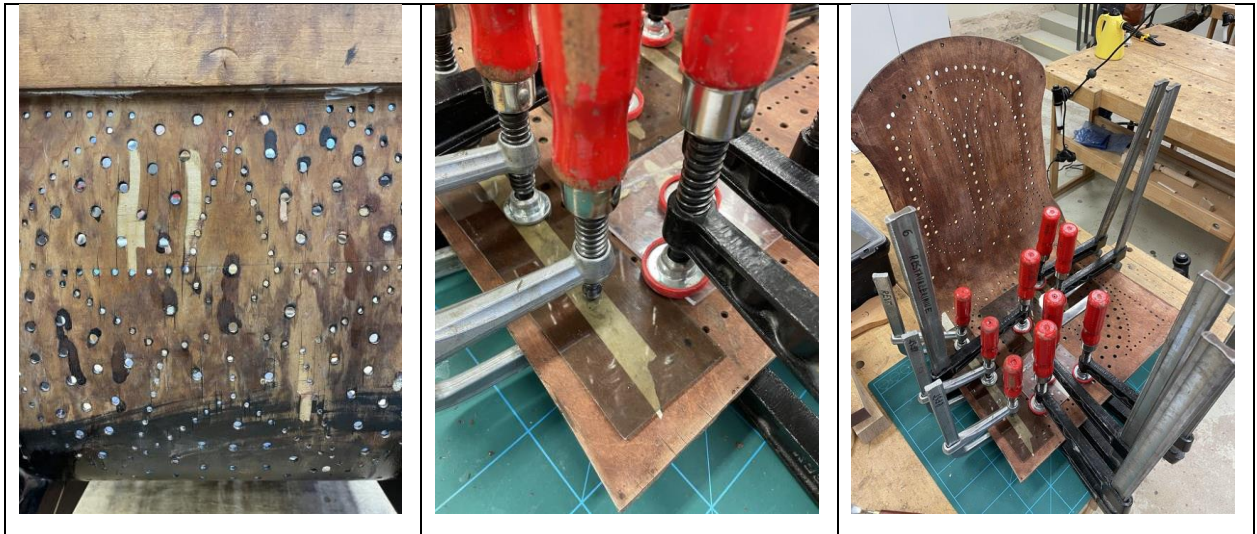
Luterma tugitooli seljatoe ülemistes nurkades puudusid nupud (2tk). Tegin joonise. Kasutasin piisava suurusega kaseklotse ja treisin treipingil uued nupud.

3.6. Spoonimine ja spooniparandused

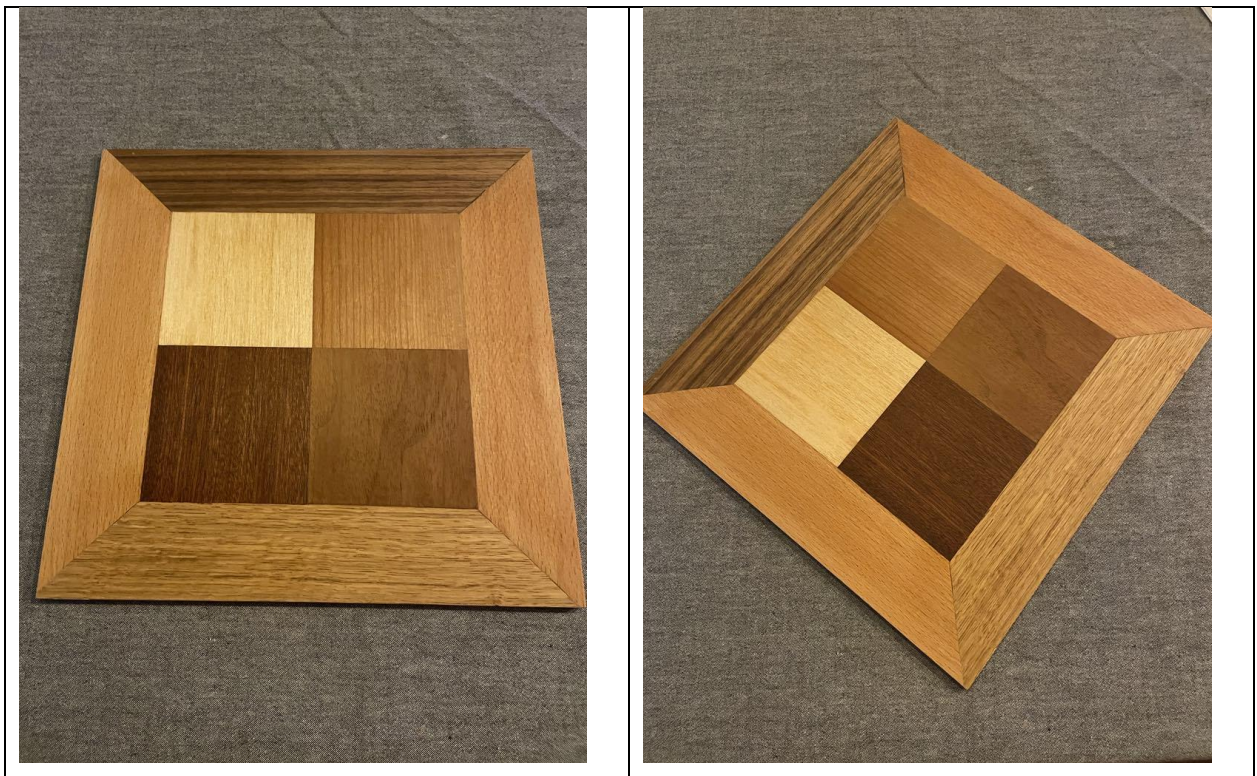
3.6.1.Luterma tugitool

Istme alumisel poolel oli soon lahti pragunenud mitmest kohast. Lõikasin kasepoonist vajaliku suurusega tüki ja liimisin defektsesse kohtadesse.

3.6.2. Vineerimine (spoonimise näidislaad)

Kooliülesanne erinevate spoonide (kask, pöök, pähkel mahagon, tamm, pöök) kasutamine erinevates suundades. Liimisin plaadile B3 liimiga. Lõpuks kruntisin plaadi.

3.6.3. Intarsia

Kooliülesandena valminud intarsia e. erinevatest spoonidest pilt. Kasutatud nikerdusnuga. Valmistõigatud soonitükid kasest ja pähklist on liimitud pva liimiga vineerplaadile. Seejärel on pilt krunditud.

3.6.4. Spooniparandused

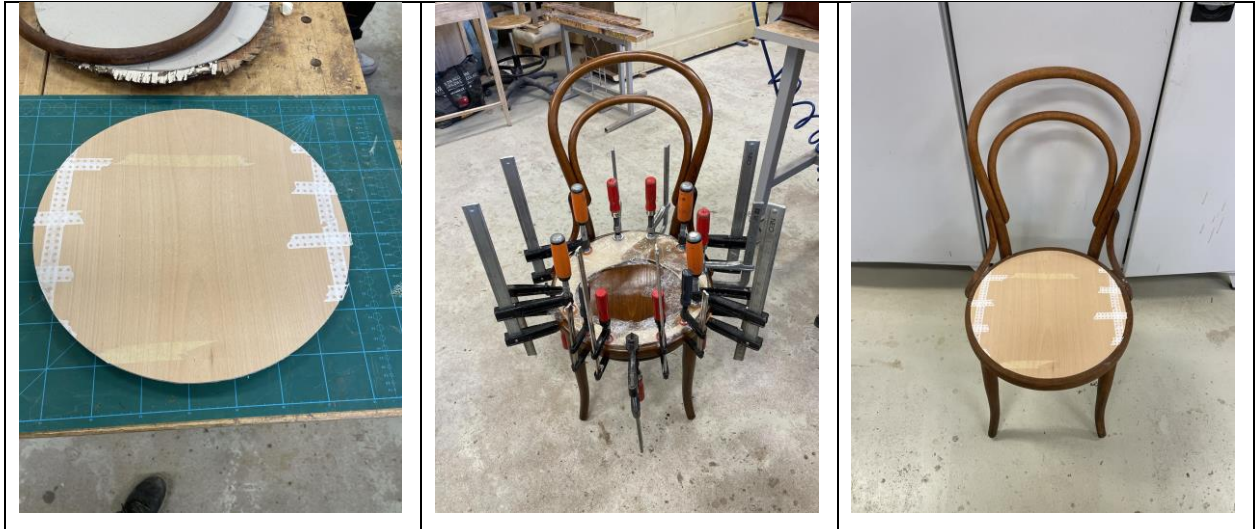
Art Deco stiilis kohvilaua puudusid erinevate suurustega ja vormidega pähklispoonid. Need sai asendatud ja liimitud kondiliimiga.

3.7. Uute detailide tegemine

3.7.1. Thonet tool

Toolie iste/põhi oli katki ja kasutuskõlbmatu. Valmistasin uue istmeplaadi: tegin shablooni, lõikasin õhemast vineerist 3 detaili, liimisin need kokku koos ühe kihi spooniga. Pressisin nad masinaga kokku.

3.7.2 Jugentstiilis tool

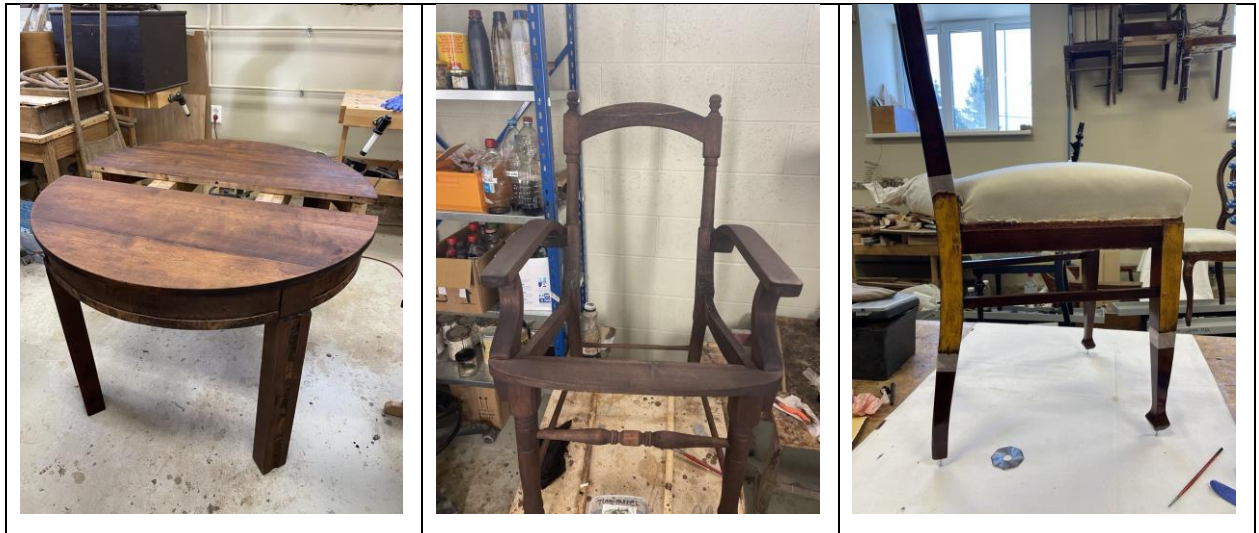
Valmistasin toolie puuduvad raamitugevdusklotsid 4tk ja polsterdusklotsid 2tk. Lõikasin need välja lintsaepingil ja lihvisin lihvmasinaga ja osaliselt käsitsi.

4. Puitpindade viimistlemine

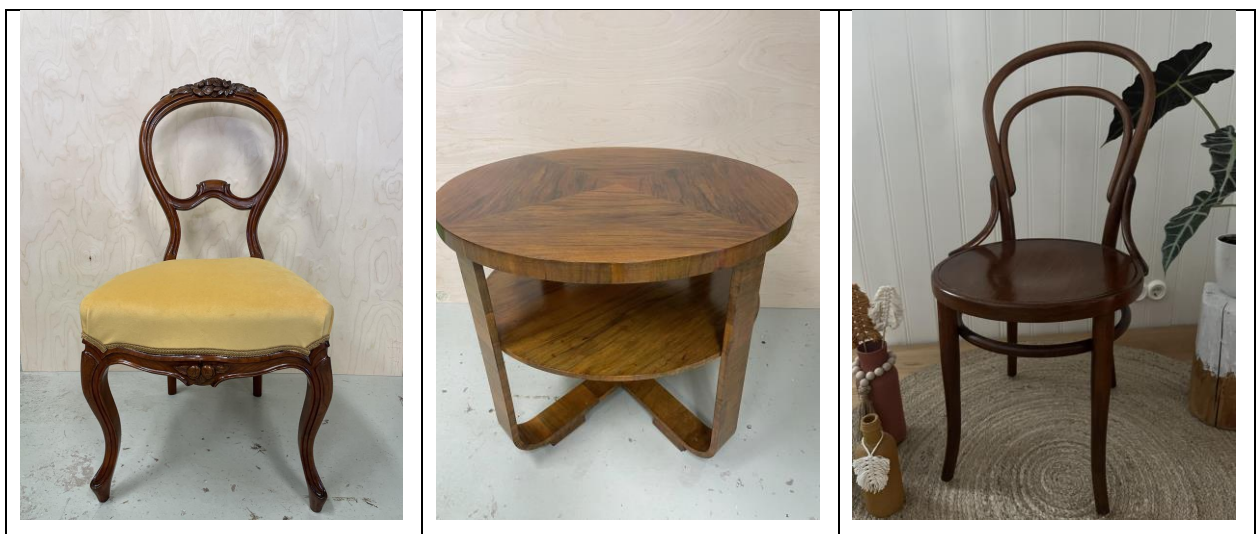
4.1. Peitsviimistlus

Peitsitud erinevad esemed, koolis ja praktika ajal. Kasutatud erinevaid Herdinsi vesipeitse.

4.2. Šellakviimistlus

Mõned näited šellakiga kaetud esemetest. Šellak annab mahedame tooni.

4.3. Vahaviimistlus

Juugendstiilis tooli viimistlemine. Kogu tooli puitraamile on vaha peale kantud lapiga.

4.4. Poolpoleer

2.4.1. Art Deco laud ja ehtekarp

Lauaplaat sai poolpoleeritud ringjate liigutustega, kasutades poleerimipalli ja piiritusega lahjendatud šellaki. Pabersalvrätiku ja piiritusega lõplik lauaplaadi poolpoleerimine.

Ehtekarp, vanaemalt päritud perereliikvia, sai uue viimistluse.

4.5. Muldvärv

Koolis tehtud taburet, värvitud rootsi punakaspruuni muldvärviga, kasutatud laia pintsli.

4.6. Õlivärv

Linaõlivärviga värvitud saaremaa toolid. Esimene kiht linaõlivärvi on lahjendatud linaõliga.

5. Polsterdamine

5.1. Kõva polster

Puitplaadile kinnitatakse klambritega hõre kotiriie. Kõvera nõelaga õmmeldakse tihiniidid, seda küllalt lõdvalt, et paigaldada merihein. Meriheina peale paigaldatakse vatiini kiht. Lõpuks paigaldatakse mitkal, mida pingutatakse tugevalt servade poole.

5.2 Poolpehme polster

Alustasin sadulavöö panemisega, pingutasin sadulavöö pingutiga ning kinnitasin klambrite ja naeltega. Nende peale panin juud kanga. Tihiniidid õmblesin tamsaga, täitematerjalide kinnitamiseks, tehes seda kõvera nõelaga. Tihiniidid said sobiva lõtvusega. Täiteks kasutasin meriheina. Meriheinaga täites surutakse see aasa alla, suunaga seest väljapoole. Sellele paigaldasin hõredama riide. Õmblesin pika nõelaga kihid kokku, tamsaniit oli kahekordne. Kandi õblemist alustasin tagumisest äärest, siis kõljed ja lõpuks esiäär. Seejärel kinnitasin tasanduskihi tihiniidid ja lisasin meriheina kuhu vaja. Selle peale läks kiht vatti, mille servad rebisin õhemaks. Vatikahi peal painin mitkali ja tõmbasin olstrinõelaga maksimaalselt pingule ning klammerdasin raami külge. Kattekanga kinnitamist alustasin tagumisest osast, siis esiäär ja lõpuks vasakult paremale. Kanga äärele paigaldasin ilupaela liimiga.

5.3 Vedrupolster

Vedrupolstri töövõtete loetelu ja kirjeldus on üksikasjalikult kirjeldatud portfoolio punktis 2 (lk 5-7).

6. Õmblemine

Koolitööna valminud õmblusnäidised: eri tüüpi tepingud, keeder ja lukuõmblus. Kasutatud on erinevaid materjale: mööblikangas, nahk ja ka kunstnahk. Mööbliriidest on valimistatud ka väike padi ja kott.

7. Tehtud tööd (enne ja pärast)

8. Materjalide ja töövahendite tarnijad

1. Skandinaavia tapeedisalong - mööblikangad tellimisel
2. Nevotex - mööblikangad, töövahendid
3. Reeda kaardinad - ilupaelad
4. Karnalux – erinevad lisandid

9. Restaureeritud mööbli transportimine

Pakkimise eelselt on kindlasti oluline toode puhasta. Kasutan papist või pehmemast riidest lisatugesid õrnematele osadele, nagu näiteks jalad ja muud väljaulatuvad detailid. Tooli jalgadele valmistan vatiinist või poroloonist sokid. Kogu ese eab saama mähitud kilesse või mullikillesse.

10. Hinnakalkulatsiooni näidis

Juugend tool

Jrk. nr	Materjal	m/ü	Kogus	Hind ühikule	Summa €
1	Kasepuit	m	1	10	10
2	Vedrud (nelja keeruga)	tk	5	2.2	11
3	Sadulavöö	m	3	0,6	1,8
4	Sadulavöö naelad	kg	0,05	14.3	0,72
5	Vedrusidumisnöör	kg	0,1	37.3	3.73
6	Seamingnöör	kg	0,1	16.08	1.61
7	Merihein	kg	1,5	7.22	10.83
8	Vatt (hall)	m	0.4	3	1.2
9	Jutekangas (hõre)	m	0.4	2.19	0,88
10	Jutekangas (tihe)	m	0,4	2.5	1
11	Puuvillane kangas (vaheriie)	m	0.4	2.1	0.84
12	Peits	l	0.1	5.1	0.51
13	Šellak	l	0.2	12	2.4
14	Kangas	m	1	94	94
15	Mööblipapp	m	0.8	1.42	1.14
16	Liivapaberid nr 180, 240	m	1	1	1
17	Ilupael	m	2	1.8	3.6
18	Muud kulud	kmpl	1	5	5
				Kokku:	151.26